Ingiliz №3

fakultet dekani ______________ I.Xaydarov

Ikkinchi chet tillari

kafedrasi mudiri ______________ E.Moydinova

Unversitet axborot resurs

markazi direktori ______________ S.Kayumova

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
O‘ZBEKISTON DAVLAT JAHON TILLARI UNIVERSITETI

“TASDIQLAYMAN”

Rektor ______________ I.Tuxtasinov

2025-yil “___” ______________

Ro‘yhatga olindi: № BD-60230200 TO‘MA 14-816

2025-yil “ 4 ” iyun

TILI O‘RGANILAYOTGAN MAMLAKAT ADABIYOTI FANINING O‘QUV DASTURI

Bilim sohasi:	200 000	–	San’at va gumanitar fanlar
Ta’lim sohasi:	230 000	–	Tillar
Ta’lim yo‘nalishi:	60230100	–	Filologiya va tillarni o‘qitish (Turk tili)

Toshkent-2025

Fan/modul kodi TO‘MA 14-816	O‘quv yili 2025-2026	Semestr 3	Kreditlar 4
Fan/modul turi Majburiy	**Ta'lim tili** O‘zbek Rus		**Haftadagi dars soatlari** 2

	Fanning nomi	Auditoriya mashg‘ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
1.	Tili O‘rganilayotgan Mamlakat Adabiyoti	48	72	120

2.

I. Fanning mazmuni

Fanning maqsadi – talabaga “Turk adabiyoti” bo‘yicha bilim berish bo‘lib, unda badiiy asar mohiyati va ijod psixologiyasi, adabiy tur va janrlar, badiiy asarning shakli va mazmuni, poetik nutq, uslub va shu kabi bir qator nazariy qonuniyatlarni aniq badiiy asarlarga tatbiq etgan holda o‘rgatishdan iboratdir.

Fanning vazifasi - turk adabiyotining tarkibiy qismlari, uning badiiy so‘z san'atini o‘rganuvchi fan ekanligi;

- turk mamlakatlari adabiyotining qadimdan hozirgi davrgacha bo‘lgan tarixi;
- turk mamlakatlari adabiyotshunosligining maktab va yo‘nalishlari;
- Badiiy adabiyotning vazifalari va badiiy tafakkurning voqelikka munosabati;
- turk mamlakatlari adabiyotida adabiy metod, janr va uslublarning munozarali masalalari;
- badiiy adabiyotda, xususan, Turk adabiyotida qo‘llaniladigan badiiy tasvir vositalari, badiiy san'atlar, portretlar;
- o‘rganilayotgan til orqali til boyligini oshirish va adabiy uslubni chuqur anglashga xizmat qilish.

Xorij tajribasiga muvofiqligi

Mazkur fan dasturi xalqaro tan olingan reytinglarda ro‘yxatga kiruvchi **Haliç University** ta'lim dasturi tajribasini o‘rgangan holda tuzildi.

https://halic.edu.tr/en/academic/faculties/faculty-of-arts-and-sciences/departments/department-of-turkish-language-and-literature

qo‘pol xatolarga yo‘l qo‘yadi, savollarga qiyinchilik bilan javob beradi, berilgan topshiriqlarni bajara olmaydi.

6.

Asosiy adabiyotlar

1. Kenjayeva P. Turk adabiyoti I qisim (darslik). TDSHU nashriyoti. T-2019. + kra
2. Kenjayeva P. Turk folklori (o‘quv qo‘llanma). TDSHU nashriyoti. T-2020. + lya

Qo‘shimcha adabiyotlar

1. Mirziyoyev Sh.M. Erkin va farovon, demokratik O‘zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. – T.: “O‘zbekiston”, 2016.
2. Mirziyoyev Sh.M. Tanqidiy tahlil, qat'iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik – har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo‘lishi kerak. – T.: “O‘zbekiston”, 2017.
3. Mirziyoyev Sh.M. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta'minlash – yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. – T.: “O‘zbekiston”, 2017. - 48 b.
4. Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan quramiz. – T.: “O‘zbekiston”, 2017. - 488 b.
5. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O‘zbekiston Strategiyasi. – T.: “O‘zbekiston”, 2021.

Axborot manbalari

1. http://sbe.gazi.edu.tr/
2. http://tde.deu.edu.tr/

7. O‘quv dasturi O‘zbekiston davlat jahon tillari universiteti tomonidan ishlab chiqilgan va tasdiqlangan. Dastur universitet Kengashining 2025-yil 4-iyun dagi yig‘ilishida ko‘rib chiqilgan va tasdiqqa tavsiya etilgan (10-sonli bayonnoma).

8. Fan/modul uchun mas'ullar:

H.Mahkamova – O‘zbekiston davlat Jahon tillari universiteti “Ikkinchi chet tili” kafedrasi PhD o‘qituvchi;

N.Abduraximova- O‘zbekiston davlat Jahon tillari universiteti “Ikkinchi chet tili” kafedrasi o‘qituvchi;

Z.Komilova– O‘zbekiston davlat Jahon tillari universiteti Ikkinchi chet tili” kafedrasi stajyor-o‘qituvchi.

9. Taqrizchilar:

G.Xalliyeva – O‘zDJTU, “Jahon adabiyoti” kafedrasi mudiri f.f.d.,professor.

A.Tilavov – TDO‘TAU, “Folklorshunoslik va dialektologiya” kafedrasi dotsenti, f.f.n.

5.	**VII. Kreditlarni olish uchun talablar:** O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2020-yil 31-dekabrdagi 824-sonli qarori bilan tasdiqlangan "OTMlarda o'quv jarayoniga kredit-modul tizimini joriy etish tartibi tog'risida Nizom"ga ko'ra fanga ajratilgan kredit beriladi. Talabalarning bilimini baholash O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirining 2018-yil 9-avgustdagi 19-2018-son buyrug'i bilan tasdiqlangan "Oliy ta'lim muassasalarida talabalar bilimini nazorat qilish va baholash tizimi to'g'risidagi Nizom" talablari asosida belgilanadi. **Talabalarning bilimini baholash mezonlari:** **5 (a'lo) baho** – talaba amaliy mashg'ulotlari topshirig'ini mustaqil yondashgan holatda to'g'ri bajaradi, amaliy muammo bo'yicha mustaqil mushohada yuritadi, masalaga oid daliliy misollarni tanlay oladi va ularni to'g'ri tahlil etish asosida ma'lum ilmiy xulosalar chiqara biladi, tayanch tushuncha va terminlarning mohiyatini to'g'ri izohlay oladi, dars jarayonida berilgan amaliy savollarga to'g'ri javob bera oladi, berilgan vazifa yuzasidan keng amaliy bilimga ega bo'ladi, fikrini izchil, erkin va ravon ifodalash ko'nikmasiga ega bo'ladi, mavzuga oid masalalar yuzasidan tegishli qarorlar qabul qila oladi. **4 (yaxshi) baho** – talaba amaliy mashg'ulotlari topshirig'ini mustaqil yondashgan holatda to'g'ri bajaradi, ammo ishda ayrim kamchiliklarga yo'l qo'yadi, amaliy muammo bo'yicha mustaqil mushohada yurita oladi, masalaga oid daliliy misollarni tahlil etish asosida ma'lum ilmiy-nazariy xulosalar chiqara oladi, tayanch tushuncha va terminlarning mohiyatini izohlashda ba'zi ikkilanishlarga, kamchiliklarga yo'l qo'yadi, dars jarayonida berilgan amaliy savollarga to'g'ri javob beradi, berilgan vazifa yuzasidan muyyan amaliy bilimga ega bo'ladi, fikrini izchil, erkin va ravon ifodalash ko'nikmasiga ega bo'ladi, biroq mavzuga oid masalalar yuzasidan yetarli qaror qabul qila olmaydi. **3 (qoniqarli) baho** – talaba amaliy mashg'ulotlari topshirig'ini mustaqil yondashgan holatda to'g'ri bajarish jarayonida jiddiy kamchiliklarga yo'l qo'yadi, amaliy muammo bo'yicha mustaqil mushohada yuritishda ma'lum ilmiy-nazariy xatolarga yo'l qo'yadi, tayanch tushuncha va terminlarning mohiyatini to'liq izohlay olmaydi, dars jarayonida berilgan amaliy savollarga qisman javob beradi, berilgan vazifa yuzasidan yetarli bilimga ega bo'lmaydi. Talaba fikrini izchil, erkin va ravon ifodalash, mavzuga oid masalalar yuzasidan qaror qabul qila olish ko'nikmasi to'liq shakllanmagan bo'ladi. **2 (qoniqarsiz) baho** – talaba modul bo'yicha yetarli bilimga ega emas, juda

	II. Asosiy qism (amaliy mashg'ulotlar) **II. I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:** **Mashg'ulotlar shakli: ma'ruza (M)** **4- semestr** **1-mavzu:** Turkiy xalqlar og'zaki ijodining tipologiyasi (2 soat) **2-mavzu:** Turk xalqlarda mifologiya (2 soat) **3-mavzu:** Turkiy xalqlarda maqollar tipologiyasi (2 soat) **4-mavzu:** Turkiy xalqlar ijodida ertaklar tipologiyasi (2 soat) **5-mavzu:** Turk xalq latifalari (2 soat) **6-mavzu:** Turk xalq qo'shiqlari (2 soat) **7-mavzu:** Turk xalq hikoyalari (2 soat) **8-mavzu:** Turk xalq teatrlari (2 soat) **9-mavzu:** Turk xalq soya teatri (2 soat) **10-mavzu:** Turkiy xalqlar ijodida dostonlar (2 soat) **11-mavzu:** Turk xalq Baxshilari (2 soat) **12-mavzu:** Turkiy xalqlar og'zaki drammasi (2 soat) **Mashg'ulotlar shakli: 4-seminar (S)** **1-mavzu:** Turkiy xalqlar og'zaki ijodining tipologiyasi (2 soat) **2-mavzu:** Turk xalqlarda mifologiya (2 soat) **3-mavzu:** Turkiy xalqlarda maqollar tipologiyasi (2 soat) **4-mavzu:** Turkiy xalqlar ijodida ertaklar tipologiyasi (2 soat) **5-mavzu:** Turk xalq latifalari (2 soat) **6-mavzu:** Turk xalq qo'shiqlari (2 soat) **7-mavzu:** Turk xalq hikoyalari (2 soat) **8-mavzu:** Turk xalq teatrlari (2 soat) **9-mavzu:** Turk xalq soya teatri (2 soat) **10-mavzu:** Turkiy xalqlar ijodida dostonlar (2 soat) **11-mavzu:** Turk xalq Baxshilari (2 soat) **12-mavzu:** Turkiy xalqlar og'zaki drammasi (2 soat)

IV. Mustaqil ta'lim shaklini tashkil etishga qo'yilgan talablar va tavsiya etilgan mavzular:

Talabalarni mustaqil ta'lim shaklini tashkil etishga qo'yilgan talablar O'zbekiston Respublikasi oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligining 2024-yil 29-apreldagi 136-sonli "Oliy ta'lim muassasalari talabalari mustaqil ta'limini tashkil etish bo'yicha namunaviy tartibni tasdiqlash to'g'risida"gi buyrug'i asosida ishlab chiqilgan.

Mustaqil ta'limni baholash semestr davomida berilgan topshiriq asosida bajarilgan ishlarni HEMIS axborot tizimida ilova qilish, shuningdek, oraliq va yakuniy test va savollarga javob berish asosida oshiriladi.

- o'tilgan mavzuni chuqur o'rganishlari uchun darslik, o'quv materiallari bilan faol ishlash;
- amaliy mashg'ulotlar va imtihonlarga oldindan tayyorgarlik ko'rish, vaqtdan unumli foydalanish;
- fan (modul)lar bo'yicha mustaqil ta'lim topshiriqlarini belgilangan muddatlarda taqdim etishi;
- mustaqil ta'lim topshiriqlarini bajarishda plagiat (ko'chirmakashlik)ga yo'l qo'ymasligi;
- kichik guruhlarda hamkorlikdagi mustaqil ta'lim topshiriqlarini bajarishda jamoaning umumiy maqsadiga mos harakat qilishi, o'ziga yuklatilganl vazifalarni o'z vaqtida bajarishi.

Mustaqil ta'limni tashkil etishda fanning xususiyatini inobatga olgan holda quyidagi shakllardan foydalanish tavsiya etiladi:

- mavzu yuzasidan tahliliy ma'lumot (esse) tayyorlash;
- badiiy-ijodiy ishni bajarish;
- aniq mavzu bo'yicha tahliliy taqdimot (prezentatsiya) tayyorlash;
- berilgan muammoni keng tahlil qilish, unga ta'rif va xulosalarni berish;
- amaliyotdagi mavjud muammoning yechimini topish, test, munozarali savollar va topshiriqlar tayyorlash orqali loyihalar ishlash ko'nikmasini shakllantirish;
- ilmiy maqola, tezislar va ma'ruza tayyorlash.

4-semestr

1. Xalq og'zaki ijodi haqida ma'lumot (4 soat)
2. Turk mifologiyasining o'ziga xosligi (4 soat)
3. O'zbek mifologiyasining o'ziga xosligi (4 soat)
4. Turk va O'zbek miflaridan namuna (4 soat)
5. Turkiyada "baxshichilik" an'anasi (4 soat)
6. Turk baxshilari haqida ma'lumot to'lash (4 soat)
7. Turk xalq maqollari (4 soat)

8. Turk tilidagi "Mehnat bilan oid" maqolni yig'ish (4 soat)
9. Olqish va qarg'ish oid maqolar (4 soat)
10. Turk xalq qo'shiqlari (4 soat)
11. Turk xalq allalari (4 soat)
12. Turk xalq latifalari (4 soat)
13. Turk latifalaridan namunalar (4 soat)
14. Turk xalq ertaklari (4 soat)
15. Turk xalq ertaklaridan namunalar (4 soat)
16. Bolalar folklorining xususiyatlari (4 soat)
17. Bolalar folkloridan kimlarni bilasiz (4 soat)
18. Turk xalq og'zaki dramalari (4 soat)

Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar o'quv dasturida tavsiya etilgan qo'shimcha adabiyotlarni o'qish, o'zlashtirish, ularni tahlil qilish, berilgan mavzular bo'yicha portfolio tayyorlash va ularni taqdimot qilish tavsiya etiladi.

3. **V. Ta'lim natijalari/Kasbiy kompetensiyalar**

Fanni o'zlashtirish natijasida talaba:

Tili o'rganilayotgan mamlakat adabiyoti fanini o'zlashtirish natijasida talaba:

– badiiy adabiyotning mohiyati, uning jamiyatdagi o'rni va vazifalari to'g'risida ***tasavvur va bilimga ega bo'lishi***;

– badiiy adabiyotni san'atga dohil etuvchi obrazlilik va obraz tushunchalarini bilishi va ulardan foydalana olishi ***malakalariga ega bo'lishi;***

badiiy asar tuzilishi, uning shakl va mazmun tomonlari, badiiy asar syujeti, kompozisiyasi, badiiy til, inson obrazini yaratish yo'llari va vositalari, adabiy jarayon, badiiy adabiyotning rivojlanish qonuniyatlari, adabiy tur va janrlar, uslub va metod tushunchalari, badiiy adabiyotdagi turli oqim va yo'nalishlar bo'yicha echimlar qabul qilish ***ko'nikmalariga ega bo'lishi*** **kerak.**

4. **VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:**

- interfaol keys-stadilar;
- ma'ruzalar;
- interfaol keys-stadilar;
- mantiqiy fikrlash, tezkor savol-javoblar;
- guruhlarda ishlash;
- taqdimotlarni tayyorlash;
- individual loyihalar;
- jamoa bo'lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar.